

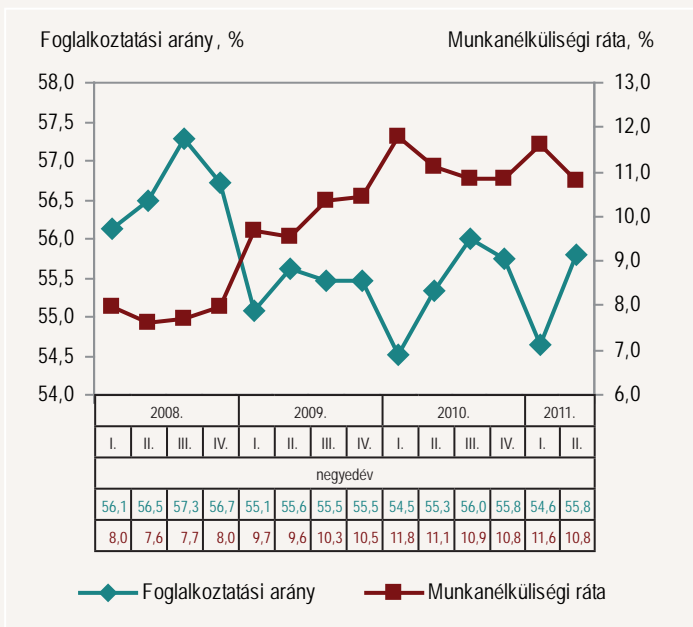
Munkaerő-piaci jellemzők, 2011. II. negyedév

Bevezető

2011 II. negyedévében folytatódott az elmúlt évek negatív tendenciáját felváltó lassú, de pozitív irányú munkaerő-piaci változás: a foglalkoztatottság kismértékű emelkedése, valamint a munkanélküliség stagnálása, illetve enyhe csökkenése. Elsősorban a férfiak munkaerő-piaci pozíciója javult.

1. ábra

A 15–64 évesek foglalkoztatási aránya és a 15–74 évesek munkanélküliségi rátájának alakulása

Foglalkoztatottság

2011 II. negyedévében a 15–64 éves foglalkoztatottak létszáma átlagosan 3777 ezer fő volt, 29 ezer fővel több az egy évvel korábnál és 75 ezerrel a 2011. I. negyedévinél. A 65–74 éves népességből további 32 ezren minősültek foglalkoztatottnak 2011 második negyedévében.

A 15–64 éves népességre számított foglalkoztatási ráta 55,8% volt, 0,5 százalékponttal meghaladva az egy évvel ezelőt. A férfiakra jellemző foglalkoztatási ráta 60,3%-ról 61,2%-ra emelkedett; a nők esetében ez a mutató lényegében változatlan maradt (50,5%). Míg a 15–64 éves férfi foglalkoztatottak száma 39 ezer fővel nőtt, addig a nőké 10 ezerrel csökkent az elmúlt év azonos időszakához képest.

A különböző korcsoportokban is eltérő volt a férfi és női foglalkoztatottak számának változása. Az 55–59 évesek korcsoportjában a férfiak létszáma szinte változatlan maradt, s lényegében csak a foglalkoztatott nők száma növekedett (20 ezer fővel), amely 4,3 százalékpontos foglalkoztatási ráta-növekedést eredményezett. Az elmúlt években e korcsoportban a foglalkoztatás mértéke – jellemzően a nőkre koncentrálódva – folyamatosan emelkedett. E tendencia háttérben döntően a nőkre vonatkozó nyugdíj-szabályok változása áll. Az 55–59 éves nők közül 2008 II. negyedévében

még 37,9%, 2009-ben 40,9%, 2010-ben 45,9%, 2011-ben pedig már 50,2% volt foglalkoztatott.

2010 II. negyedévéhez viszonyítva a foglalkoztatottak létszámbővülése elsősorban a magasabb iskolai végzettségűeket érintette. Az egyetem végzett foglalkoztatottak létszáma 5,2%-kal, a főiskolát végzettké 6,6%-kal, a szakképesítés nélkül érettségivel rendelkezőké 2,6%-kal nőtt. A középfokú szakmai végzettséggel rendelkezők közül mind az érettségizettek, mind pedig az érettségivel nem rendelkezők létszáma 1,3%-kal csökkent (utóbbi létszámcsökkenés kizárólag a férfiakat érintette). 1,5%-kal kevesebb lett a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező foglalkoztatottak száma (esetükben 2,8%-kal nőtt a férfi és 5,8%-kal csökkent a női foglalkoztatotti létszám).

2011 II. negyedévében a foglalkoztatottak létszáma a mezőgazdaságban, az ipari és a szolgáltatási szektorban egyaránt emelkedett. Az ipari szektoron belül a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása és a járműgyártás ágazatokra koncentrált a létszámnövekedés, melynek eredményeként ezen ágazatokban a foglalkoztatottak száma meghaladta a válság előtti, 2008. II. negyedévi létszámot. Az építőiparban ezzel ellentétes tendencia volt megfigyelhető, a 2008. II. negyedévi 309 ezerről 268 ezer főre csökkent a foglalkoztatottak száma.

A részmunkaidőben foglalkoztatottak száma az elmúlt egy év során 23%-kal emelkedett. Mindezek ellenére arányuk a foglalkoztatottakon belül továbbra is nagyon alacsony, mindössze 6,9%. A növekedés háttérben 2011-ben döntően az áll, hogy a közmunkaprogramok elsősorban részmunkaidős foglalkoztatási lehetőséget jelentenek a résztvevők számára. A közmunkaprogramok kezdik felszívni az alacsonyabb iskolai végzettségű munkanélkülieket, a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező munkanélküliek száma az előző negyedévhez képest több mint 11%-kal csökkent. A munkaerő-felmérés adatai szerint munkavállalói oldalról lenne szándék a részmunkaidős munka elvállalására, hiszen a munkanélküliek 60%-a nyilatkozott úgy, hogy részmunkaidőben is dolgozna. Jóllehet a határozatlan munkaszerződéssel rendelkező alkalmazottak száma egy év alatt 45 ezer fővel nőtt, alkalmazottakon belüli arányuk azonban alig változott (0,6 százalékponttal nőtt). A bizonytalanabb munkavállalói státuszának számító, határozott idejű szerződéssel dolgozók száma az elmúlt néhány év folyamatos emelkedése után 2011 második negyedévében 4,7%-kal (15 ezer fővel) csökkent az előző évhez viszonyítva; alkalmazottakon belüli arányuk jelenleg 9% körüli.

A határozott idejű munkaszerződéssel történő alkalmazásra, valamint a részmunkaidős foglalkoztatásra vonatkozó adatok arra engednek következtetni, hogy a 2008 őszi kirobbanó gazdasági válság sem változtatta meg gyökeresen a munkáltatók rugalmas foglalkoztatási formákkal szembeni attitűdjét.

Munkanélküliség

2011 II. negyedévében a munkanélküliek száma 461 ezer fő volt, 13 ezer fővel kevesebb, mint egy évvel korábban. A munkanélküliségi ráta kismértékben, 11,1%-ról 10,8%-ra csökkent. Az előző (2011. I.) negyedévéhez képest mindkét mutató jelentősen csökkent (29 ezer fővel, illetve 0,8 százalékponttal), részben szezonális okokból.

2010 II. negyedévéhez viszonyítva a munkanélküli férfiak létszáma mintegy 20 ezerrel lett kevesebb, miközben a női munkanélküliek száma valamelyest emelkedett (7 ezer fővel). A munkanélküliségi ráta értéke így a férfiaknál 0,9 százalépponttal csökkent, a nőké 0,3 százalépponttal emelkedett. Mind a férfiakat, mind pedig a nőket 10,8%-os munkanélküliségi ráta jellemezte 2011 II. negyedévében. A férfiak munkaerő-piaci helyzetének javulását jelzi, hogy 2008 ősze óta ez volt az első olyan időszak, amikor munkanélküliségi rátájuk nem haladta meg a nőkéét.

A negyven év alattiak öt éves korcsoportjainak mindegyikében csökkent a munkanélküliek száma, viszont az e fölötti korosztályoknál – az 50–54 évesek kivételével – növekedés volt. Az 55–59 éves korcsoportban az előző negyedévben megfigyeltékhez hasonlóan nemcsak a foglalkoztatottak, hanem a munkanélküliek száma is jelentősen, 24%-kal (8 ezer fővel) emelkedett. Nőtt a munkanélküliségi rátájuk (8,4%-ról 9,7%-ra), így továbbra is jelentős feszültség van az e korcsoportba tartozó népesség elhelyezkedési esélyei és a rendelkezésükre álló munkahelyek között.

Folytatódott a legalább egy éve állást keresők munkanélkülieken belüli arányának növekedése (0,3 százalépponttal). A munkanélküliek 48%-a egy éven belül, 28%-a egy és két év között, 24%-a pedig már több mint két éve keres munkát.

A munkaerő-felmérés adatai szerint 2011 II. negyedévében a munkanélküliség által érintett háztartások száma mintegy 398 ezer volt. Hazánkban minden tizedik háztartás közéjük tartozott. Az érintett háztartások 86,1%-ban egy, 13,9%-ban több munkanélküli volt; 30 ezer munkanélküli személy élt egyedül, egyszemélyes háztartásban. A munkanélküliség által érintett háztartások egyharmadában (131 ezer háztartásban) élt 15 éven aluli gyermek, közülük 15 ezer háztartásban három vagy több gyermek.

Inaktívak

A 15–64 évesek között tovább tart a gazdaságilag nem aktív népesség csökkenése, a tavalyi év azonos időszakához képest számuk 16 ezer fővel, 2011 I. negyedévéhez képest 48 ezer fővel mérséklődött. 2011 II. negyedévében 2535 ezren minősültek inaktívnak, vagyis a megfelelő korúak 37,4%-a, 0,3 százalépponttal kevesebben, mint egy évvel korábban.

Az 55–59 éveseknél a változás a két nem nyugdíjkorhatárának emelése és egységesítése miatt elsősorban a nőket érinti, az említett korosztályhoz tartozó inaktív nők létszáma egy év alatt 18 ezerrel csökkent, inaktivitásuk 5,1 százalépponttal mérséklődött.

A munkaerőpiac főbb területi jellemzői

Az elmúlt év azonos időszakához képest a régiók többségében a foglalkoztatási és a munkanélküliségi ráta értékében történt változás $\pm 1,1$ százalépponton belül maradt. A legkedvezőbb helyzetben lévő közép-magyarországi, közép- és nyugat-dunántúli régiókban egyre közeledik egymáshoz a foglalkoztatási ráta értéke, 54,0, 52,9, illetve 53,1% volt. A nyugat-dunántúli régió válság utáni némileg jobb helyzetét mutatja, hogy ebben a régióban 2,2 százalépponttal 7,3%-ra csökkent a munkanélküliségi ráta értéke, amely még európai viszonylatban is kedvezőnek mondható.

Helyünk az Európai Unióban

Az uniós összehasonlításra rendelkezésünkre álló 2011. I. negyedévi adatok szerint a 15–64 éves népességre számított 54,6%-os foglalkoztatási ráta a tagállamok között rendkívül alacsonynak mondható, 9,2 százalépponttal elmaradt az Európai Unió 27 tagországára publikált átlagtól. Ezen belül a férfiak foglalkoztatási szintje az egyik legalacsonyabbnak számít (59,6%), míg a nőkre jellemző 49,9%-os értékkel a tagországok rangsorának alsó harmadában vagyunk.

Magyarország továbbra is a tartósan magas munkanélküliségi szintet mutató tagállamok között van, a 15–64 éves korcsoport 2011. I. negyedévi 11,7%-os munkanélküliségi rátája 1,8 százalépponttal haladta meg az uniós átlagot, és mindössze kilenc tagállam munkanélküliségi rátája volt ennél kedvezőtlenebb.

További információk, adatok (linkek):

[Táblázatok](#)
[stADAT-táblák](#)
[Módszertan](#)

Elérhetőségek

rita.varadi@ksh.hu
 Telefon: (+36-1) 345-6468
[Információs szolgálat](#)
 Telefon: (+36-1) 345-6789
www.ksh.hu